

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Zasady oceniania rozwiązań zadań
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Historia
<i>Poziom:</i>	Poziom rozszerzony
<i>Formy arkusza:</i>	MHIP-R0-100-2306
<i>Termin egzaminu:</i>	13 czerwca 2023 r.

Uwaga:

Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne, spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienie:

W źródle 1. jest mowa o Jerozolimie, o czym świadczy m.in. informacja, iż jest to miasto będące stolicą dwóch narodów (arabskiego i żydowskiego) i świątynią trzech religii (judaizmu, chrześcijaństwa i islamu). Źródło 2. przedstawia starożytny Babilon – świadczą o tym nazwy geograficzne, np. rzeka Eufkrat, jak i historyczne – np. świątynie Szamasza, Marduka, Isztar, Wieża Babel.

Zadanie 2.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do informacji z obu źródeł.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie:

Bitwa, w której zginął Leonidas [źródło 2.] – to bitwa w wąwozie Termopile, w czasie drugiej wojny grecko-perskiej w 480 r. Persowie wówczas wdarli się od północy – co jest zgodne z przedstawioną w źródle 1. trasą wyprawy Persów, którzy najpierw przeprawili się przez cieśninę Hellespont, a potem ruszyli na Helladę.

Zadanie 2.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

B

Zadanie 3. (0–2)

Zasady oceniania

2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.

1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.

0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
2 – P
3 – F

Zadanie 4. (0–1)**Zasady oceniania**

- 1 pkt – za prawidłową odpowiedź.
0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Karol Wielki

Zadanie 5. (0–1)**Zasady oceniania**

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: fragment 2.

Przykładowe uzasadnienie:

We fragmencie 1. opisany jest konflikt Bolesława Śmiałego z 1079 roku a we fragmencie 2. jest opisany najazd księcia Brzetysława w 1038 roku.

Zadanie 6.1. (0–1)**Zasady oceniania**

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: nie

Przykładowe uzasadnienie:

Przywilej A, mówiącym.in. o zakazie więzienia dla szlachty bez wyroku sądowego, został wydany przez króla Władysława Jagiełłę. Przywilej B, mówiący m. in. o niemożności wydawania nowych ustaw bez zgody sejmików ziemskich, został wydany przez Kazimierza Jagiellończyka.

Zadanie 6.2. (0–2)**Zasady oceniania**

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – P; 2 – P; 3 – F

Zadanie 7. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: lewantyńskiego

Przykładowe uzasadnienie:

Handel lewantyński obejmował szlaki łączące przez Morze Śródziemne Europę z Bliskim Wschodem, w późnym średniowieczu zdominowane przez włoskie republiki kupieckie – co jest widoczne na mapie.

Zadanie 8.1. (0–2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – P
2 – P
3 – F

Zadanie 8.2. (0–2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca prawidłowo wypełnione dwa wiersze tabeli.
1 pkt – odpowiedź zawierająca prawidłowo wypełniony jeden wiersz tabeli.
0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Źródło	Imię i nazwisko podróżnika, który stał na czele wyprawy opisanej w źródle	Władca/y, który/rzy sponsorował/wali wyprawę
Źródło 2. Fragment listu podróżnika	Krzysztof Kolumb	Izabela I Kastylijska [Katolicka] i Ferdynand Aragoński
Źródło 3. Fragment anonimowych notatek o wyprawie	Vasco da Gama	Manuel I Szczęśliwy

Zadanie 9. (0–2)**Zasady oceniania**

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
 2 – F
 3 – P

Zadanie 10. (0–2)**Zasady oceniania**

- 2 pkt – za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów i po jednej cesze każdego z nich.
 1 pkt – za jedną prawidłową nazwę stylu i jego cechy albo za podanie dwóch prawidłowych nazw stylów.
 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa stylu 1.: gotycki

Cechy:

- ostrołukowe okna
- przypory

Nazwa stylu 2.: barokowy

Cechy:

- woluty
- gzymsy

Zadanie 11.1. (0–1)**Zasady oceniania**

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Tak

Przykładowe uzasadnienie: Zgodnie z opisanymi w źródle 1. zasadami merkantylizmu państwo miało propagować rodzimą produkcję towarów i ich sprzedaż za granicą, przy jednoczesnym zmniejszeniu importu. Opisana w źródle 2. polityka angielska polegała na ustanowieniu monopolu na handel z koloniami, czyli była zgodna z zasadami merkantylizmu.

Zadanie 11.2. (0–1)**Zasady oceniania**

- 2 pkt – odpowiedź zawierająca trzy prawidłowe wskazania.
 1 pkt – odpowiedź zawierająca dwa prawidłowe wskazania.
 0 pkt – odpowiedź niepoprawna lub niepełna albo brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

- 1 – F
- 2 – F
- 3 – P

Zadanie 12.1. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za dwa prawidłowe wskazania.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Wydarzenie chronologicznie najwcześniejsze opisuje fragment: B
Wydarzenie chronologicznie najpóźniejsze opisuje fragment: C

Zadanie 12.2. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: Fragment D

Przykładowe uzasadnienie: Na obrazie przedstawione zostało spotkanie cara Aleksandra I i cesarza Napoleona, do którego doszło podczas negocjowania traktatu pokojowego w Tylży. Postanowienia tego traktatu zostały przedstawione we fragmencie D, np. utworzenie Księstwa Warszawskiego.

Zadanie 13. (0–2)

Zasady oceniania

- 2 pkt – za sformułowanie dwóch prawidłowych argumentów.
- 1 pkt – za sformułowanie jednego poprawnego argumentu.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

- W obu źródłach mamy do czynienia z krytyką działań i postaw o charakterze politycznym, demagogicznym, rewolucyjnym.
- W obu źródłach postulowana jest praca spokojna na rzecz umocnienia gospodarczego, praca organiczna.

Zadanie 14. (0–1)

Zasady oceniania

- 1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.
- 0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: do rewolucji 1905 roku

Przykładowe uzasadnienie: Na rysunku widać postać cara usiłującego za pomocą reform ugasić pożar rewolucji – jest to komentarz do wydarzeń z 1905 roku, gdyż w trakcie rewolucji bolszewickiej Rosja była już republiką.

Zadanie 15.1. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłową nazwę wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Nazwa: symbolizm

Przykładowe uzasadnienie: Cechą symbolizmu w malarstwie były m. in. nierealność i bazowanie na emocjach. W przypadku tego obrazu zaprezentowana jest pewna wizja artysty, w której mieszają się różne historyczne momenty z dziejów narodu.

Zadanie 15.2. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie z odwołaniem do faktografii

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Przyczyną decyzji o wykreśleniu Malczewskiego ze wiedeńskiego stowarzyszenia artystów była zmiana jego przynależności państwowej, która nastąpiła wraz z powstaniem państwa polskiego w 1918 roku.

Zadanie 16.1. (0–1)

Wymaganie ogólne	Wymaganie szczegółowe
II. Analiza i interpretacja historyczna. Zdający: 1) analizuje wydarzenia, zjawiska i procesy historyczne w kontekście epok i dostrzega zależności pomiędzy różnymi dziedzinami życia społecznego; 2) [...] ocenia przydatność źródła do wyjaśnienia problemu historycznego [...].	V. Wiek XX. 5. II Rzeczpospolita. Społeczeństwo, gospodarka, kultura. Zdający: 1) charakteryzuje i ocenia dorobek gospodarczy II Rzeczypospolitej.

Zasady oceniania

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 16.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Kwiatkowski [Eugeniusz]

Zadanie 17. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: konstytucja kwietniowa

Przykładowe uzasadnienie:

Konstytucja wprowadzała system prezydencki o charakterze autorytarnym / nadawała prezydentowi dużą władzę / wprowadzająca system prezydencki.

Zadanie 18.1. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wraz z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

Komuniści (międzynarodówka komunistyczna) akceptowała w początkowym okresie II wojny światowej politykę III Rzeszy, ponieważ było to efektem paktu Ribbentrop-Mołotow z 1939 roku zakładającego podział stref wpływów w Europie między ZSRS i Niemcy hitlerowskie.

Zadanie 18.2. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za prawidłowe wyjaśnienie wraz z odwołaniem do faktografii.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowa odpowiedź

W czerwcu 1941 roku III Rzesza i jej sojusznicy rozpoczęli agresję na Związek Sowiecki, co unieważniło podpisany wcześniej układ Ribbentrop-Mołotow. Komuniści będący pod wpływem ZSRS znaleźli się w grupie państw koalicji antyfaszystowskiej i od tego momentu zaczęli dostrzegać Polaków jako partnerów w walce z hitleryzmem.

Zadanie 19. (0–1)

Zasady oceniania

1 pkt – za jedną prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

C

Zadanie 20. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe rozstrzygnięcie wraz z uzasadnieniem zawierającym odwołanie do źródła.

0 pkt – za odpowiedź niepełną lub błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

Rozstrzygnięcie: 1968

Przykładowe uzasadnienie:

Na fotografii są widoczne transparenty z napisami wyrażającymi niechęć wobec państwa Izrael oraz niechęć do studentów. Ma to związek z wydarzeniami Marca 1968 roku, które miały postać studenckich strajków i protestów, a których jednym ze skutków była antysemicka polityka władz PRL.

Zadanie 21.1. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłową odpowiedź.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Rozwiązanie

[Tadeusz] Mazowiecki

Zadanie 21.2. (0–1)**Zasady oceniania**

1 pkt – za prawidłowe uzasadnienie.

0 pkt – za odpowiedź błędną albo za brak odpowiedzi.

Przykładowe rozwiązanie

Symbolika awersu (stocznia, kopalnia) nawiązuje do genezy „Solidarności” i strajków roku 1980, które ostatecznie doprowadziły do upadku komunizmu w 1989 roku.

Zadanie 22. (0–12)

Temat 1. Scharakteryzuj przemiany władzy cesarskiej w starożytnym Rzymie w okresie I w. p.n.e. – IV w. n.e.

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
-------------------------	--

Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 2. Walka o prymat nad średniowieczną Europą. Opisz przebieg rywalizacji cesarsko-papieskiej w X–XII wieku i oceń jej znaczenie.

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 3. *Polska była kiedyś krajem bez stosów.* Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy, charakteryzując przemiany tolerancji religijnej w Rzeczypospolitej w okresie XVI–XVII w. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 24–25).

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy i kulturowy), • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, • w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, • przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, • podjął próbę formułowania wniosków, • podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni.

Temat 4. Od nacjonalizmu do socjalizmu. Opisz nowoczesne ruchy polityczne na ziemiach polskich na przełomie XIX i XX wieku.

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty, • poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, • trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, • poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, • sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
-------------------------	---

Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe (np. wyjaśnił motywy udziału Polaków w kampaniach napoleońskich), przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, w większości wykorzystał materiał źródłowy, podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.
Poziom II (3–5 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu, podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni, podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.

Temat 5. *Polacy w 1939 r. byli skazani na klęskę.* Zajmij stanowisko wobec powyższej tezy, oceniając przygotowanie II Rzeczypospolitej do wojny obronnej. W pracy wykorzystaj materiały źródłowe (s. 25–26).

Kryteria oceniania

Poziom IV (9–12 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> wyjaśnił złożoność zjawisk historycznych, ukazując różne ich aspekty (polityczny, społeczno-gospodarczy, kulturowy), poprawnie przeprowadził selekcję i hierarchizację wykorzystanych informacji, trafnie i w pełni wykorzystał materiał źródłowy, poprawnie wyjaśnił związki przyczynowo-skutkowe, sformułował wnioski i ocenę oraz podsumował rozważania.
Poziom III (6–8 pkt)	Zdający: <ul style="list-style-type: none"> dokonał celowej i trafnej selekcji faktów, świadczącej o rozumieniu ich znaczenia i hierarchii, w większości poprawnie ukazał związki przyczynowo-skutkowe, przedstawił omawiane zagadnienia w ujęciu dynamicznym, w większości wykorzystał materiał źródłowy, podjął próbę formułowania wniosków, podjął próbę oceny.

Poziom II (3–5 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawił częściową faktografię, która jest potrzebna do opracowania tematu (np. opisał przejawy terroru stalinowskiego, socrealizmu w kulturze), • podjął próbę uporządkowania podanej faktografii, • podjął próbę wyjaśnienia związków przyczynowo-skutkowych, • podjął próbę wykorzystania załączonych materiałów źródłowych i przywołania ich w tekście pracy.
Poziom I (1–2 pkt)	<p>Zdający:</p> <ul style="list-style-type: none"> • w kilku/kilkunastu zdaniach odniósł się do tematu, nawiązując do treści zawartych w materiale źródłowym, • podał kilka faktów związanych z tematem, zwykle bez wskazywania związków między nimi, • poprawnie umieścił rozważania w czasie i w przestrzeni, • podjął nieudolną próbę wykorzystania materiałów źródłowych.